

11. Dolgozza át a benyújtott felülvizsgálati dokumentáció 6. mellékletét képező élővilágvédelmi munkarészt a környezetvédelmi felülvizsgálat végzéséhez szükséges szakmai feltételekről és a feljogosítás módjáról, valamint a felülvizsgálat dokumentációjának tartalmi követelményeiről szóló 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet [a továbbiakban: 12/1996. (VII. 4.) KTM rendelet] 2. sz. melléklet 3.6. pontja szerint, melyben a tevékenység által az élővilágra gyakorolt környezetterhelést és igénybevételt a 2009-2023 közötti időszakra vonatkozóan mutatják be az egész bányatelekre.

12. Az élővilágvédelmi fejezet átdolgozása során a felülvizsgálati időszakban, valamint a jelenleg aktuális adatokat kell figyelembe venni.

A terület élővilágvédelmi felmérése 2009-ben került sor. A felülvizsgálat során ismételten elvégeztük a terület bejárását, mely során a 2009-ben elvégzett vizsgálatok felülvizsgálatára került sor. Tekintettel arra, hogy a 2009-es és a 2023-as bejárás között felmérésre nem került sor, kikértük a területileg illetékes természetvédelmi kezelő, a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatait. Az Igazgatóság 4110/1/2023. ügyiratszám alatt adta meg a terület 400 méteres körzetéből rendelkezésre álló biotikai adatait, melyet felhasználtunk az anyag összeállításához. Az Igazgatóságtól megkapott adatok szerzői jogi védelem alá esnek. Az adatok felhasználásánál fel kell tüntetni: „Készült a Bükki Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisának felhasználásával”.

A 2009-es felmérés során a bányatelken belül az alábbi élőhelyek előfordulása vált ismertté:

FELLAZULÓ SZÁRAZ LOMBOSERDŐK ÉS CSERJÉSEK:

M8 Száraz-meleg erdőszegélyek:

Xerotherm erdőknek cserjefajokkal vagy egyes lágyszárú fajok (pl. *Geranium sanguineum*, *Iris variegata*, *Trifolium*-fajok) feldúsulásával jellemezhető 5-15 m széles szegélyei.

MÁSODLAGOS, ILLETVE JELLEGTELEN SZÁRMAZÉK MOCSARAK, RÉTEK ÉS GYEPEK:

O13 Felhagyott szőlők és gyümölcsösök:

Általában peremhegyi, hegylábi, fajgazdag, száraz, száraz-mezofil (néha cserjésedő) gyepterületek, régebben felhagyott gyümölcsösök és szőlők helyén.

O14 Ruderális és útszéli gyomnövényzet

O15 Taposott gyomnövényzet:

Taposással zavart területek egyszintű, többnyire alacsony-elfekvő gyomnövényzete.

FÉLTERMÉSZETES, RÉSZBEN MÁSODLAGOS GYEP-ERDŐ MOZAIKOK:

P1 Zárt erdők helyén kialakult vágáscserjések és őshonos fafajú pionír erdők:

Zárt erdők megsemmisülése vagy tarra vágása után pionír fa- és cserjefajokból, emberi beavatkozás nélkül kialakult, alacsony záródású átmeneti jellegű életközösségek.

P2 Spontán cserjésedő-erdősödő területek:

Általában a művelés felhagyása miatt -- esetleg évszázadok múltán -- visszaerdősülő potenciális erdőterületek.

EGYÉB ÉLŐHELYEK:

U6 Meddőhányók:

Ipari tevékenység melléktermékeként keletkező, nem talaj jellegű ásványi szubsztrátok (leggyakrabban homok, agyag, salak, zagy, kő- vagy kavicstörmelék), a spontán vagy rekultivációs szukcesszió különböző stádiumaiban lévő változatos (rendszerint ruderalis) élőlényközösségekkel.

U7 Nyitott bányafelületek:

Ásványi anyagok, kőzetek ipari kitermelése során lepusztult, roncsolt területek.

A fontosabb élőhelyek jellemzése

Nyitott bányafelületek

A Gyöngyössolymosi riolit bánya érdekessége, hogy felette az évszázadok során kialakult vegyes fafajú erdők találhatók, melyek természetes propagulum források a felhagyott területeinek szekunder szukcessziójához. A régóta tartó bányászat során egyes falakon és hányókon már hazai fajokból álló pionír cserjések is kialakultak. Megjegyzendő, hogy a bánya belső részeit és hányóit leginkább gyomfajok népesítik be, így a majdani rekultiváció során a természetes élővilág visszatelepedése nehézségekbe fog ütközni.

Meddőhányók

Az riolit bánya hányóján nagyfelületű nudum részek találhatók, rézsűjén és a belső területek felhagyott részein jellemzően hazai pionír fa- és cserjefajok, főként *Populus* spp., *Salix* spp., *Crataegus monogyna*, *Rosa canina* agg., *Prunus spinosa*, *Viburnum lantana* szaporodtak el. Ez annak köszönhető, hogy a hegy viszonylag magányosan áll, s hogy a csúcs közelében található bányába viszonylag nehezen jutottak el a gyomfajok, s a csúcs közelében lévő erdőkből hazai fajok népesítették be az alacsonyabban fekvő meddőket.

A terület aktuális vegetációja

A bányaterület aktuálisan jellemző vegetációja

Taxon	Megjegyzés
<i>Lolio-Plantaginetum</i>	GYT
<i>Calamagrostietum epigeii</i>	GYT
<i>Fragario-Rubetum</i>	GYT
<i>Salicetum albae-fragilis</i>	TT
<i>Quercetum petraeae-cerris</i>	TT
<i>Corno-Quercetum pubescenti-petraeae</i>	TT
<i>Pruno spinosae-Crataegetum</i>	GYT

A bányaterület mélyebb részeit az emberiség hajnalán zárt erdők borították, a meleg gerinceken fellazuló erdők, bokorerdők, erdő-sztyep mozaikok voltak fellelhetőek.

A megtelepedő ember a termékeny meleg oldalakat humanizálta, érdekeinek megfelelően hasznosította. Az erdőt kiirtotta, a területet legeltette, majd szőlőt és gyümölcsösöket telepített, majd felhagyta azt. A lehetséges helyeken kőbányákat nyitott, majd itt-ott felhagyta azt. Így alakult ki a bánya környékének jelenlegi képe.

A bányatelek legfelső részén, a hegy csúcsán még állnak a tölgyesek. A déli részen a falak állnak, így a láthatóságot minimálisra csökkentették. A keleti oldalon felhagyott falak, s a meddőn felnövő cserjések, törmeléklejtő erdők fejlődtek.

A pionír társulások főleg a bányaudvarban, és a bánya fiatal meddőin alakultak ki, ezek jobbra gyomtársulások.

A bánya majdan letermelésre kerülő széli részeinek faj-egyed diverzitása megközelíti a környező területekét. Ebbe belejátszik, hogy a környező területek magas diverzitású természetes gyepeinek és erdőinek fajai a bányatelken belül is megtalálhatók kisebb egyedszámban. Így a fajok változatossága közel azonos. Vagyis a fajszaám ugyan közelítőleg megegyezik, azonban a bányába a védett és természetes fajok helyére gyomok jöttek.

Ha azonban tekintetbe vesszük, hogy a bánya területének legnagyobb hányada nudum, akkor kézenfekvő, hogy a sivatagi-félsivatagi körülmények, az erős inszoláció következtében csak kevés taxon tud - kicsiny abundanciával - kolonizálni, így faj-egyed diverzitása minimális. Ez azonban a technológia részét képezi, s a kőzet rendkívüli minősége csak hozzáadódik ehhez, kialakítva így a rendkívül szélsőséges viszonyokat.

A kevésfajú bányaterületet a környező tölgyesek gazdag növény és állatvilágával összevetve megállapítható, hogy a bányaterület kultúrsivatag a klimax állapotban lévő tölgyesekhez képest. Diverzitásuk olyannyira eltérő, hogy a K-strategista kompetitor fajokkal teli erdők és gyepek természetessége messze fölötte áll a bányászott területet elfoglaló r-strategista fajokból álló gyom-koalíciónak.

A bányaudvar Németh-Seregélyes-féle természetességi mutatója 1, a hegycsúcs közeli erdővel borított részeké pedig 5.

A bányateleknek és környékének jellemző védett faunája a 2009-es felmérés alapján

Taxon	Védettség	Gyakoriság
<i>Erinaceus concolor</i>	V	Sz
<i>Meles meles</i>	V	Sz
<i>Muscardinus avellanarius</i>	V	Sz
<i>Mustella nivalis</i>	V	Sz
<i>Nyctalus noctua</i>	V	Sz
<i>Sorex araneus</i>	V	Sz
<i>Talpa europaea</i>	V	Gy
<i>Accipiter nisus</i>	V	Sz
<i>Aegithalos caudatus</i>	V	Sz
<i>Alauda arvensis</i>	V	Sz
<i>Anthus trivialis</i>	V	Sz
<i>Asio otus</i>	V	Sz
<i>Bubo bubo</i>	FV	R
<i>Buteo buteo</i>	V	Gy
<i>Caprimurgulus europaeus</i>	V	Sz
<i>Carduelis cannabina</i>	V	Sz
<i>Carduelis carduelis</i>	V	Sz
<i>Carduelis chloris</i>	V	Sz
<i>Corvus corax</i>	V	Sz
<i>Corvus monedula</i>	V	Sz
<i>Cucullus canorus</i>	V	Gy
<i>Delichon urbica</i>	V	Gy
<i>Dendrocopos major</i>	V	Gy
<i>Emberiza citrinella</i>	V	Gy
<i>Erithacus rubecula</i>	V	Gy
<i>Falco columbarius</i>	V	Sz
<i>Fringilla coelebs</i>	V	Gy
<i>Hirundo rustica</i>	V	Gy
<i>Jynx torquilla</i>	V	Sz
<i>Lanius collurio</i>	V	Sz

Taxon	Védettség	Gyakoriság
<i>Lucustella fluviatilis</i>	V	Sz
<i>Lululla arborea</i>	V	Sz
<i>Luscinia megarhynchos</i>	V	Sz
<i>Merops apiaster</i>	FV	R
<i>Monticola saxatilis</i>	FV	R
<i>Motacilla alba</i>	V	Gy
<i>Oenanthe oenanthe</i>	V	Gy
<i>Parus caeruleus</i>	V	Gy
<i>Parus major</i>	V	Gy
<i>Phoenicurus ochruros</i>	V	Gy
<i>Phylloscopus collybita</i>	V	Gy
<i>Saxicola torquata</i>	V	Gy
<i>Serinus serinus</i>	V	Gy
<i>Sylvia communis</i>	V	Gy
<i>Sylvia curruca</i>	V	Gy
<i>Sylvia nisoria</i>	V	Gy
<i>Tichodroma muraria</i>	V	Sz
<i>Troglodytes troglodytes</i>	V	Sz
<i>Turdus merula</i>	V	Gy
<i>Turdus philomelos</i>	V	Sz
<i>Upupa epops</i>	V	Sz
<i>Bufo bufo</i>	V	Gy
<i>Bufo viridis</i>	V	Gy
<i>Rana dalmatina</i>	V	Gy
<i>Elaphe longissima</i>	V	Sz
<i>Lacerta agilis</i>	V	Gy
<i>Lacerta viridis</i>	V	Sz
<i>Podarcis muralis</i>	V	Sz
<i>Inachis io</i>	V	Gy
<i>Iphiclides podalirius</i>	V	Sz
<i>Mantis religiosa</i>	V	Sz
<i>Nymphalis antiopa</i>	V	Sz
<i>Papilio machaon</i>	V	Sz

Jelmagyarázat:

V : Védett

FV : Fokozottan védett

NV : Nem védett

LÉ : a régióban a faj lokális értéket jelent

A vizsgált területen

Gy : gyakori

Sz : szórványosan fordul elő

R : ritka az adott faj

A bánya határterülete érinti az Országos Ökológiai Hálózatot, bár maga a bányatelek nem érintett az Országos Ökológiai Hálózat kijelöléssel.

Az Országos Ökológiai Hálózat elhelyezkedése a bányatelek környékén (piros körvonal: bányászattal érintett terület; Országos Ökológiai Hálózat: piros terület: magterület, zöld: ökológiai folyosó, kék terület: puffterület).

A Natura 2000 különleges madárvédelmi terület elhelyezkedése a bányatelek környékén (piros körvonal: bányászattal érintett terület; Natura 2000 terület: piros terület).

A bánya határterülete érinti a Mátra Különleges Madárvédelmi Területet (HUBN10006), bár maga a bányatelek nem érintett a Natura 2000 kijelöléssel. A különleges madárvédelmi terület kijelöléséül szolgáló madárfajok:

Tudományos név	Magyar név	Populáció (SDF adatlap szerint)	Előfordulása a területen
<i>Aquila heliaca</i>	parlagi sas	C	nincs ismert adata
<i>Aquila pomarina</i>	békászó sas	B	nincs ismert adata
<i>Bubo bubo</i>	uhu	C	a bányaterület déli részén fészkel
<i>Caprimulgus europaeus</i>	lappantyú	C	nincs ismert adata
<i>Ciconia nigra</i>	fekete gólya	C	nincs ismert adata
<i>Circaetus gallicus</i>	kígyászölyv	B	nincs ismert adata
<i>Columba oenas</i>	kék galamb	B	nincs ismert adata
<i>Crex crex</i>	haris	C	nincs ismert adata
<i>Dendrocopos leucotos</i>	fehérhátú fakopáncs	B	nincs ismert adata
<i>Dendrocopos medius</i>	közép fakopáncs	A	nincs ismert adata
<i>Dendrocopos syriacus</i>	balkáni fakopáncs	C	nincs ismert adata
<i>Dryocopus martius</i>	fekete harkály	C	nincs ismert adata
<i>Emberiza cia</i>	bajszos sármány	C	nincs ismert adata
<i>Falco peregrinus</i>	vándorsólyom	C	nincs ismert adata
<i>Ficedula albicollis</i>	örvös légykapó	B	a bányaterületen kívül költ
<i>Lanius collurio</i>	töviszúró gébics	C	a bányaterületen kívül költ
<i>Lullula arborea</i>	erdei pacsirta	B	a bányaterületen kívül költ
<i>Motacilla cinerea</i>	hegyi billegető	C	nincs ismert adata
<i>Otus scops</i>	füleskuvik	C	nincs ismert adata
<i>Pernis apivorus</i>	darázsölyv	B	nincs ismert adata
<i>Picus canus</i>	hamvas küllő	B	nincs ismert adata
<i>Strix uralensis</i>	uráli bagoly	C	nincs ismert adata
<i>Sylvia nisoria</i>	karvalyposzáta	C	a bányaterületen kívül költ

A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság 62 biotikai adattal rendelkezik a terület 400 méteres körzetéből, melyek közül az alábbi fajok előfordulási adatai érintik a bányatelek területét:

a) Gyöngyös-patak bányatelken belüli része (bányászattal nem érintett)
 folyami rák (*Astacus astacus*)
 kövi csík (*Barbatula barbatula*)

b) Bányatelek egyéb részei:
 vastaggallyú körte (*Pyrus nivalis*)
 uhu (*Bubo bubo*)
 töviszúró gébics (*Lanius collurio*)
 sordély (*Emberiza calandra*)

A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság biotikai adatbázisa a bányaterületen kívül, de annak 400 méteres körzetében az alábbi fajok adatait tartalmazza:

Astacus astacus
Barbatula barbatula
Calopteryx virgo
Campanula macrostachya
Cerambyx cerdo
Coraebus fasciatus
Lacerta viridis
Lathyrus nissolia

Lychnis coronaria
Orchis morio
Orchis purpurea
Ornithogalum pyramidale
Papilio machaon
Parnassius mnemosyne
Passer montanus
Phlomis tuberosa
Polygala major
Sciurus vulgaris
Sorbus domestica
Turdus pilaris
Zerynthia polyxena

A bányászati tevékenység ezen fajok élőhelyeit, így ezen fajokat sem érintik.

A COLAS Északkő Bányászati Kft. által elvégzett felmérés alapján a fokozottan védett uhu (*Bubo bubo*) fészkel a bányaterület felhagyott, déli részén. A kitermelés az uhu fénykelőhelyének 50 méteres körzetét nem érinti.

A 2009-es felméréshez képest a 2023-as állapotok nem változtak. A GoogleEarth nyilvános felvételei alapján jól látható, hogy a bányaművelés területi kiterjedése nem változott.

Bányaműveléssel érintett terület kiterjedése (2010. júliusi felvétel, forrás: GoogleEarth).

Bányaműveléssel érintett terület kiterjedése (2023. márciusi felvétel, forrás: GoogleEarth).

A 2023-as területbejárások során érdemi változásokat nem tapasztaltunk, tekintettel arra, hogy a bányaművelés területi kiterjedése nem változott, az egyes élőhelyek területi aránya, kiterjedése sem változott meg.

A tevékenység által az élővilágra gyakorolt környezetterhelése és igénybevétel a 2009-2023 közötti időszakra vonatkozóan az egész bányatelek tekintetében nem volt jelentős, ami annak köszönhető, hogy a bányaművelés területi kiterjedése nem változott.

A bányaterület déli részén fészkelő uhu (*Bubo bubo*), valamint a bányatelektől északra található természetközeli élőhelyek a bányaműveléssel nem voltak érintve a 2009 és 2023 közé eső időszakban.

Figyelembe véve azt, hogy 2023 után a bányaterület területi kiterjedését nem kívánják bővíteni, a bányatelken és annak közvetlen közelében található természeti értékek fennmaradása a bányatelep további működése során biztosítva van, a jelenleg kialakult élőhelyi közösségeket károsodás nem éri.

13. Mutassa be az élővilágvédelmi fejezet átdolgozása során a tevékenység - a bányatelken belül található Csák-kői nagy-barlangra, valamint – a bányatelek eddig nem művelt, ÉK-i részén, a Kis-hegyen lévő őskori földvárra – melyre védőterület is kijelölésre kerül – gyakorolt hatását."

A Bükki Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján, az Országos Barlangnyilvántartásban szereplő Gyöngyössolymos, Csák-kői nagy-barlang (kataszteri szám: 5230-21) több bejáratral rendelkezik. A bejáratok koordinátáit az alábbi táblázat tartalmazza:

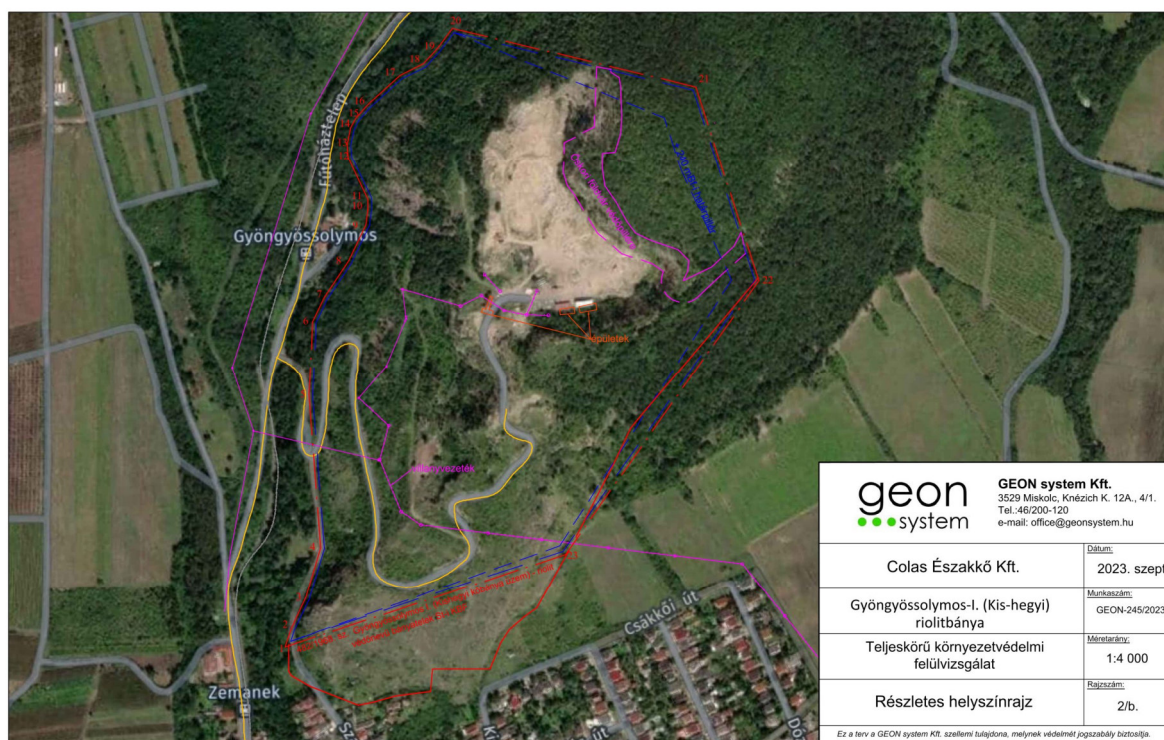
EOV Y	EOV X
715 923	275 938
715 925	275 952
715 920	275 944
715 917	275 935

EOV Y	EOV X
715 912	275 928
715 907	275 927

Tekintettel arra, hogy a 2009-2023 közötti időszakban a bányaterület kiterjedése nem változott és a területi kiterjedés növekedése 2023 után sem tervezett, a tervezett tevékenység hatása a Csák-kői nagy-barlangra elhanyagolhatónak tekintendő.

A Bükk Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása alapján a Gyöngyössolymos, Kishegy elnevezésű őskori (késő bronzkori) földvár központi koordinátái: EOV Y = 716 368; EOV X = 276 507. A földvár elsősorban a Gyöngyössolymos 04/2, 04/14 hrsz.-ú ingatlanokra terjed ki.

A bányaműveléssel érintett terület és a Kishegy elnevezésű őskori (késő bronzkori) földvár védőpillérének elhelyezkedése

Tekintettel arra, hogy a 2009-2023 közötti időszakban a bányaterület kiterjedése nem változott és a területi kiterjedés növekedése 2023 után sem tervezett, a tervezett tevékenység hatása a Gyöngyössolymos, Kishegy elnevezésű őskori (késő bronzkori) földvár elhanyagolhatónak tekintendő.